

Woord vooraf

JOOST BUYSSCHAERT

‘Taalkunde nu’ laat zien hoe gevarieerd de taalstudie momenteel is. Leesbegrip bij lezers met een aandoening als dyslexie of ADHD; factoren bij woordenschatverwerving; een voor velen nog onbekend begrip als ecologische validiteit; en nanosyntactische aspecten van het voorvoegsel *-ont*: het zijn wel degelijk zeer diverse onderwerpen die in dit volume aan bod komen.

Twee van de bijdragen werden geschreven op basis van masterproeven, één bijdrage is een *extended abstract* van een doctoraat en het vierde artikel is een volledig nieuw discussiestuk.

Anne-Li Démonie komt alfabetisch voorop met het enige artikel dat het Nederlands als onderwerp heeft. Zij onderzoekt de status van het voorvoegsel *-ont* in werkwoorden als *onttronen*, *ontvluchten*, *ontbossen*, *ontharden*, *ontkoppelen*, *ontploffen*, *ontnuchteren*, *ontleden*. Het lijkt erop dat *-ont* hier verschillende betekenissen heeft, maar Démonie weet ze terug te brengen tot één onderliggende betekenis, namelijk ‘directionaliteit’. Zij gebruikt begrippen uit de Nanosyntax om die bewering te staven en ze te formaliseren.

In een uitgebreide bijdrage vraagt Oshin Ghiotto zich af of het leesbegrip van lezers met dyslexie of ADHD, of beide, anders is bij het gebruik van luisterboeken tegenover e-readers tegenover paperbacks. Uit haar onderzoek blijkt dat de paperbacks uiteindelijk nog het beste scoren. Het is dus niet zo dat dyslectici de tekst beter begrijpen als ze hem beluisteren, wat een mogelijke hypothese was, of dat e-boeken geschikter zouden zijn voor lezers met ADHD.

Giang Hoang schreef een doctoraat over woordenschatverwerving bij Vietnamese kinderen en in deze bundel publiceert zij een samenvatting in het Engels en in het Nederlands. In het onderzoek wordt nagegaan of de prestaties van kinderen op woordenschattoetsen verschillende modaliteiten of dimensies van taal weerspiegelen en of deze dimensionaliteit verandert met de ontwikkeling. Verder werd ook onderzocht welke voorspellers het grootste

deel van de variabiliteit in lexicale vaardigheden kunnen verklaren en of deze voorspelling verandert voor verschillende lexicale aspecten en met de ontwikkeling. De resultaten wijzen uit dat een groot deel van de variatie in lexicale resultaten een functie is van verschillende factoren en dat de voorspelbaarheid inderdaad verandert met de ontwikkeling.

In de slotbijdrage bespreekt Gil Verbeke het concept ‘ecologische validiteit’ met betrekking tot het onderzoek van taal en spraak. Veel van de onderzoeken met proefpersonen worden in strikt gecontroleerde laboratoriumomstandigheden gevoerd. Dat heeft onmiskenbare voordelen, maar de vraag rijst of de zo behaalde resultaten wel altijd kunnen worden geëxtrapoleerd naar situaties in de ‘echte wereld’ – zijn ze met andere woorden ‘ecologically valid’; of *in welke mate* zijn ze het, want het gaat wellicht om een continuüm. Veertig onderzoekers kregen een vragenlijst voorgeschoteld over het onderwerp, met praktische voorbeelden ter beoordeling. Daaruit bleek dat de respondenten bij het inschatten van ecologische validiteit drie belangrijke criteria in rekening brengen: de authenticiteit van het testmateriaal, veralgemeenbaarheid van de resultaten en toepasbaarheid van die resultaten in de echte wereld.

De samenvattingen in dit voorwoord doen geen recht aan de diepgang van de bijdragen zelf, die stuk voor stuk getuigen van een grote nauwgezetheid. Het is daarom eens te meer met trots dat we deze staalkaart van UGents onderzoek aan de lezer presenteren.